

Titel: Klappelade Syltefisk

Tema: Lyrik, sprogforståelse,
Fag: Dansk
Målgruppe: 0.-3. klasse

Data om læremidlet:

Bog/e-bog: Birgitte Krogsbøll, Høst, 2021

Om billedbogen

E-bogen Klappelade Syltefisk er en fin lyrisk samling, der består af 34 opslag med forskellige tilgang til at lege med billeder ord. De højre opslag er lister over ord, der er udvalgt og ordnet på fantasifulde og kreative måder, som inviterer eleverne til at skabe med ord. De venstre opslag er mere sammenhængende digte, hvor der i de fleste er tegnet konturerne af en fortælling med dyr og væsener. De er oplagte at bruge til at arbejde med rytme, rimord, og forholdet mellem billede og ord.

Om overlayet

Vejledningen giver et overblik over det pædagogiske overlay til e-bogen "Klappelade syltefisk". Det pædagogiske overlay kan bookes sammen med e-bogen. Overlayet sætter fokus på glæden ved sprog, sprogforståelse og filosofiske samtaler om ords betydning og lydlig struktur. Der er lagt op til, at eleverne både arbejder med at forholde sig til ordenes betydning, samt skaber deres egne forestillinger om ord og billeder i det magiske ord og billedunivers, som bogen rummer.

Til e-bogen er der følgende indhold i overlayet

Blå farve: Før bogen læses

Grøn farve: Fokus på sprog og ordlege til de højre opslag

Vær opmærksom på, at der på de sidste opslag er "gåder" i form af en masse ord, hvor eleverne skal gætte kategorier. Ord og kategorier findes sidst i denne vejledning.

Ideer til undervisningen Det blå overlay:

Åben det blå overlay og få en klassesamtale om billederne på side 2-4. Der kan sættes fokus på at benævne det, der er på de tre sider. Eleverne vil i løbet af bogen møde mange af dyrene/figurerne igen.

Efter samtalen om billederne lægges der op til, at tale om hvilke informationer, eleverne får på side 5. Hvem har lavet bogen, hvad er en tegner? Hvad er en digter. Hvilken type bog tror de, at de skal i gang med osv.

Det grønne overlay:

Igennem e-bogen findes der i det grønne overlay forslag til, hvordan der kan arbejdes med de højre opslag. I det efterfølgende findes en oversigt over teksten i overlayet

Side 7: Hvide ting ude og inde

Forslag til aktivitet:

- Vælg i mindre grupper eller makkerpar en farve. Find på ting, der indeholder den valgte farve.
- Producer en ordliste eller en tegning med tingene.
- Fremlæg jeres "farver" for hinanden i grupper eller i klassen.

Side 9 Fine dyr og deres lange, sammensatte navne med 'y' i undtagen kattens

Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab "systemet" for navnene. Hvordan er de bygget op? Hvad siger navnene om de enkelte dyr?
- Vælg i makkerpar eller individuelt et dyr.
- Tegn dyret og find på et navn, der siger noget om dyret.
- Fremlæg jeres dyr for hinanden i grupper eller i klassen.

Side 11 Noget med lang, spids snude og noget med høje eller lyse lyde

Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab antonymer til ordene lang og spids. Udvælg dyr og ting, som passer til. Find antonymer til høje og lyse. Udvælg dyr og ting, som passer til.
- Tal om, at der godt kan være flere muligheder for at vælge antonymer og at de valgte ord ikke nødvendigvis helt præcis giver den modsatte betydning.

Side 13 Sygdomme + værktøj af metal

Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab ud af hvilke navne og tegninger, der passer sammen.
- Skriv alle de sammensatte "sygdomsord" på tavlen. Del dem op og producer nye ord på sygdomme.
- Lad eleverne i makkerpar forklare, hvad et sammensat ord er og hvilken betydning det første ord har og hvilken funktion det andet ord har.

Side 15 Ting med jern, hvor jern er skiftevis sidst og først

Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab ud af hvad ordene betyder.

- Vælg i fællesskab eller lad eleverne i makkerpar vælge et ord, som I/de bygger sammensatte ord op omkring (tegn eller skriv)
- Fremlæg evt. sammensatte ord i mindre grupper. (gem ord til aktivitet side 23)

Side 17 Liste over ting, man si'r ja til, og ting med 'o' i, man si'r nej til Forslag til aktivitet:

- Fortsæt listen ved at finde på nye ord. Det er underordnet hvilke vokaler det indeholder.

Side 19 4 aflange ting med 's' i. Fra lillebitte til lang og elleve firkantede ting med brunt. Fra stor til lille Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab ud af hvilke navne og tegninger, der passer sammen.

Side 21 Ting uden på og inden i kroppen Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab ud af hvilke navne og tegninger, der passer sammen.

Side 23 Ting med rør, hvor rør er skiftevis sidst og først og tingene med rør, hvis man tager rørene væk: Forslag til aktivitet:

- Find i fællesskab ud af hvad ordene betyder.
- Find de sammensatte ord, der blev produceret til side 15
- Lav nye sammensatte ord ud fra de ord, ved at fjerne "basisordet", som det gøres nederst på siden.

Side 25 Ting med 'u', som man kan være, og ting med 'å', som er ret svære at have i lommen. Fra helt rigtigt til ret underligt Forslag til aktivitet:

- Find synonymer og/eller antonymer til ordene, der beskriver ting man kan være.

Side 27 Sorte ting og gult lysende ting i skoven om natten Forslag til aktivitet:

- Find ord hvis stedet skiftes ud fx i byen om natten, i huset om natten osv.

Side 29 Ting, man kan finde nede i jorden, hvis man tager sin skovl og graver Forslag til aktivitet:

- Skriv ordene på ordkort og kategoriser dem fælles i klassen. Opgaven er at finde på kategorier, der giver mening. Opgaven kan laves flere gange med forskellige kategorier fx antal stavelser, over/underkategorierm forbogstav, vægt osv.

Side 31 Ting med 'u' i, man kan få lyst til at kaste med, hvis man sidder oppe i et højt ... Fra korte u-ord til lange u-ord Forslag til aktivitet:

- Vælg i fællesskab en vokal og find på ord. Sorter derefter ordene, så de skrives – fra korte ord til lange ord.

Side 33 Varme ting og våde ting Forslag til aktivitet:

- Find antonymer til varm og våd. Find eksempler på ting.

Side 35 Dyr og det, de bli'r forvandlet til, hvis man skifter et bogstav Forslag til aktivitet:

- Lad eleverne finde flere eksempler eller lave en illustration, der rummer begge ord
Fx en hest der hoster.

Ord der læses op og tilhørende kategorier, der skal gættes. Se s. 36-38 i e-bogen. Eleverne kan efterfølgende selv finde kategorier i makkerpar eller små grupper og lave samme opgavetype til hinanden.

Væsener der ikke findes

trolde og hekse og nisser og guder / spørgsmål, ånder og Magiske Ræv / mare og enhjørning, lykkekraner / zombie, vampyrer, fortryllede høns

Væsener der findes

hunde og drenge og piger og fluer / kvinder og egern og hornfisk og mænd / køer og mennesker, regnorm og vagtel / humlebi, gravhund og ørred og folk

Aflange ting

slanger og et sjippetov, spaghetti, krokodille / floder og en flagstang og et målebånd og stiger / snørebånd og broer, fletninger og åer / store-trøje-strikkegarn og guirlande-snore

Små runde ting

lopper og sandskorn og fregner og birkes / sesamfrø, skovflåt og linser og ris / bittesmå biller og grus, diamanter / blåbær og perler og fuglefrø, lus

Med ben

kylling og edderkop, tusindben, tiger / mennesker, stole og ulve og høns / grævling og ørentvist, rørdrum og odder / borde, giraffer og grise og tæger / firben og suler, varaner og lorier / hummer, languster og tanglopper, mår/egern, kænguru og katte og mig

Med hjul

traktor og damptrømler, cykel og dukkevogn / løbehjul, lege-tog, sporvogn og kran / indkøbsvogn, anhænger, skraldebil, trillebør / kørestol, sportsvogn, rollator og klapvogn / hestetransport og en lastbil og bus

Klistrede ting

klisterbånd, øjesnask, snegle og vandmænd / maling og franskbrødsdej, ørevoks, honning / flydende gummi, makroner og asfalt / superlim, harpiks og lim-urt og snot

Tørre ting

pudder og savsmuld og strandsand og rugmel / hårskæl og hudskæl og gulvstøv, papir / ørken og fnugfilter, fugledunsrede / håndklædestabel og høloft, kanel

Sort/hvid

zebra og skade og kulstift og snevejr / risengrød, bildæk, pingviner og sod / tænder, papir og lakrids og en solsort / bellis og bogstaver, rismel og asfalt / sukker, en grævling og fløde og kul

Farver

appelsin og undulat og morgenfrue, ærter / juletræ og tordenhimmel, dukkevogn og rendegraver / pæregrød og gulerod, balloner, flag og bolsjer / remoulade, læbestift og fodboldstrøjer, kælke / vin og rejer, vinkekrabber / luftmadrasser, ambulancer / liggestole, blod og græs og bussemænd, meloner / perlehøns og sild og hornfisk, lommekniv, musvit og egern / tegnefilm og vinkelsliber, badebold, viol

Bløde ting

harer og marsvin og silke og risengrød / babyers kinder og skyer og smør / pasta og fuglefjer, olie og flødeost / muler på heste og dyner og ler

Hårde ting

knive og save og stænger i telte / river og koste og skovle til sne / hamre og tænger, stativer og låger / riste og dæksler og biler og sten

.....

Firkantede ting

skuffer og kasser og iPad og køleskab / bøger og huse og mursten og pap / vinduer, breve og toastbrød og dyner / puder og fliser, reoler, papir

ikke firkantede ting

sneglehuse, pyramider / candyfloss og blæretang / myretuer, edderkoppe-spind og blomsterflor / rodebunker, kogt spaghetti, skudderemudder, filtrehår / kruseduller, ærteplanter, vindeltrapper, garn

.....

i himlen

stære og storke og skader og skyer / mursejler, regnbuer, snefnug og støv / pollen og ørne og hagl, helikopter / stankelben, hvepse og sommerfugl, fly

på jorden

regnorm og bille, ribsbusk og cykler / egeren og elefant, muldvarp og ulv / indkøbsvogn, iPad og støvler og briller / gedekid, højhuse, toge og badekar / fiskestang, havebænk, vindueskarm, kattegrus / skraldespand, skrivebordsstole og gris / elsdyr, violer, meloner og dukkeseng / fliser og myrer og flodhest og kat / dåser og ovne, gafler og roser / græsplæner, mennesker, æbletræ, is

i vandet

ørred og muslinger, hajer og blæretang / skibe og hummer og vandkalv og hval / ænder og åkander, sild og makreller / robåd og guldskat, pingviner og rav